

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

Ročník: 6.

Očekávané výstupy

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

- Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.
- Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
Z-9-1-02 p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii

Přírodní obraz Země

- Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchů
- Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
Z-9-2-01 p objasní důsledky pohybů Země
Z-9-2-03 p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
Uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
Z-9-7-01 p ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-03 p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Dílčí výstupy

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

- vyhledá a přiměřeně roztrídí informace z různých zdrojů
- používá základní geografické pojmy
- orientuje se a vyhledává v atlase dle zeměpisné sítě
- používá glóbus
- vysvětlí pojmy plán, mapa, měřítko mapy a výpočet skutečných vzdáleností

- orientuje se v zeměpisných atlasech, mapách a plánech, aktivně s nimi pracuje

Přírodní obraz Země

- popíše tvar Země s pomocí glóbu
- objasní postavení Slunce ve vesmíru, vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi
- popíše povrch Měsíce a jednotlivé fáze Měsíce
- pomocí glóbu předvede názorné otáčení Země kolem zemské osy
- určí délku otočení Země kolem osy a Země kolem Slunce a zhodnotí důsledky pohybů Země
- porozumí časovým pásmům
- objasní a nakreslí stavbu zemského tělesa
- porozumí pojmu litosféra,
- zemětřesení, sopečná činnost, magma a láva
- vyjádří základní představu o vzniku pohoří a popíše zvětrávání
- rozlišuje typy krajiny
- objasní pojmy počasí, podnebí
- vymezí jednotlivé podnebné pásy
- vysvětlí pojmy vítr, uragán, tajfun, hurikán, tornádo
- popíše oběh vody v přírodě
- vyhledá na mapě světa jednotlivé oceány a popíše jejich význam
- vysvětlí rozdíl mezi průlivem a průplavem a vyhledá na mapě světa
- znázorní vodní tok a jeho části od pramene k ústí
- vysvětlí rozdíl mezi přírodními a umělými vodními nádržemi
- popíše vznik a složení půd na Zemi rozliší půdní typ a druh
- vyhledá rozmístění tropických deštných pralesů, savan, pouští, polopouští, subtropické krajiny, stepí a lesostepí, lesů, tunder, polárních pustin a uvede charakteristické znaky dané oblasti, popíše základní faunu a floru
- vyhledá vysoká pohoří a vysvětlí důvody měnící se krajiny v závislosti na měnící se nadmořské výšce

Učivo:

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Geografická kartografie a topografie (Mapa a glóbus) - glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

Komunikační geografický a kartografický jazyk - vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas

Krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry

Systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma výškové stupně

Systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, PŘESAHY, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

EVM

Základní podmínky života

- uvědomuje si podmínky života a možnosti jejich ohrožování
- úměrně svému věku je schopen zodpovědného přístupu k biosféře, atmosféře, pedosféře, hydrosféře a k ochraně přírody

OSV

Rozvoj schopností poznávání

- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci

Kreativita

- rozvíjí tvůrčí práci, pružnost

Komunikace

- rozvíjí dovednosti dobré komunikace a upevňuje pozornost, soustředění a aktivní naslouchání

MV

Kritické čtení a vnímání

- rozvíjí komunikační schopnost a přispívá ke schopnosti přizpůsobit se cílům týmu

EGS

Evropa a svět nás zajímají

- vliv lidí na krajinu a životní prostředí